

O pečet' Josefa Pekaře

Řešení VII. části

Poznáte pomník na snímku?

Kde se pomník nachází, komu je věnován, v jakém roce byl zřízen a kdo je jeho autorem? (4 b.)

Pomník se nachází ve vstupní hale Gymnázia Dr. Josefa Pekaře a je věnován Josefu Pekařovi, jeho autorem je Petr Dufek a vytvořen byl v roce 1995.

Zřízení pomníku této osobnosti bylo v Mladé Boleslavi zvažováno již mnohem dříve. V jakém roce mělo dojít k jeho realizaci, kde měl být umístěn, kdo byl v tomto případě jeho autorem a proč k realizaci podle plánů nedošlo (uved' dvě příčiny)? Kdy a kde došlo nakonec ke krátkodobé prezentaci tohoto pomníku?

(7 b.)

Pomník Josefu Pekařovi měl být odhalen již v září 1938 u příležitosti 250. výročí existence zdejšího gymnázia. Umístěn měl být naproti vchodu do tehdejší gymnazijní budovy v parku na dnešním Komenského náměstí. Autorem pomníku byl Josef Drahoňovský, avšak k instalaci pomníku nedošlo proto, že v důsledku všeobecné mobilizace byli zaměstnanci slévárny, kteří měli bronzovou bustu odlít, povoláni na vojnu, kvůli napjaté mezinárodněpolitické situaci byly odvolány i plánované oslavy (bylo možné též odpovědět, že busta, jež byla odlita na jaře 1939, měla být na plánovaném místě odhalena v září téhož roku, po vypuknutí druhé světové války a zatýkání zdejšího obyvatelstva gestapem však i tato slavnost byla odřeknuta). Busta tak byla vystavena na chodbě školy až roku 1940 u příležitosti Pekařových nedožitých 70. narozenin.

Podle téže předlohy vznikly ještě dva další pomníky, které byly určeny pro jiná místa než Mladou Boleslav a také se na rozdíl od mladoboleslavského pomníku zachovaly do současnosti, byť také byly po

nějaký čas z veřejného prostranství odstraněny. Kde se tyto pomníky nacházejí a v jakých letech byly (a jsou) veřejně prezentovány? (4 b.)

Podle předlohy, která vznikla ještě za Pekařova života, na podzim 1936, byla odlita busta pro Panteon Národního muzea v Praze. Ta měla být odhalena v roce 1939, rovněž v tomto případě tomu válečné události zabránily, busta tak byla vystavena v letech 1945–1951, na své místo se vrátila až v roce 2018. Ve zvětšené podobě pak byly na jaře 1939 odlity busty pro Mladou Boleslav a Turnov. Turnovská byla skutečně v září 1939 odhalena a na svém místě setrvala do roku 1949, opětně odhalena byla v roce 1994.

Mladoboleslavský pomník úzce souvisí s pojmenováním jedné instituce. V jakých letech tato instituce nesla jméno osobnosti, které je věnován pomník. Uveď, jakou má tato osobnost souvislost s onou institucí a jaké důvody vedly k (prvnímu) pojmenování instituce. (5 b.)

Jedná se o Gymnázium Dr. Josefa Pekaře, jež tento název neslo v letech 1937–1941 a poté od roku 1993 (kdy byl v listopadu vydán ministerský výnos o udělení čestného názvu), respektive 1994 (škola tento název slavnostně přijala v březnu). Josef Pekař na gymnáziu v letech 1880–1888 studoval a v roce 1895 zde krátce působil jako suplent. K pojmenování školy došlo bezprostředně po jeho smrti ve snaze uctít jeho památku a zároveň se přihlásit k české národní minulosti, již se Pekař ve svém díle zabýval, v době narůstajícího ohrožení státu ze strany nacistického Německa.

Doporučené zdroje

Základní příručky

Bohumil HORÁČEK – Karel HERČÍK – Luděk BENEŠ, *Kamenné dědictví. Sochy a pomníky Mladé Boleslavi*, Mladá Boleslav 2021.

velmi kvalitní rozšíření starší brožury Karla Herčíka Sochy a pomníky, nejdůležitější průvodce pro každého soutěžícího a jistota slušné porce bodů v každém kole

Karel HERČÍK, *Čtení o Mladé Boleslavi*, Mladá Boleslav 2013.

základní příručka pro zájemce o Mladou Boleslav a její zákoutí, včetně mnohých míst, událostí a osob, k nimž se vztahovaly jednotlivá kola soutěže. Odpovědi na otázky bylo možné čerpat zvláště z kapitol: Poslední bomby, Radouč, Výstaviště, Štěpánka, Hřbitovy bez pozůstalých, Siegfried Kapper, Pamětní desky, Pomníky a jejich osudy, Pomník učitele národů, Josef Pekař, Ferdinand Strejček

Ladislav FUTTERA – Karel HERČÍK – Richard JURIGA – Adam KRUPÍČKA a kolektiv, *333 let Gymnázia Dr. Josefa Pekaře*, Mladá Boleslav 2021.

práce důležitá pro první (medailony Zdeňka Kampera a Ferdinanda Strejčka, informace o jejich společné pamětní desce), druhé (údaje o botanických exkurzích na Radouč) a sedmé kolo (kapitola věnovaná připomínkám Josefa Pekaře na mladoboleslavském gymnáziu)

I. část

viz základní příručky

II. část

Václav PETŘÍČEK, Radouč – historie jeho využívání a ochrany přírody, in: *Boleslavica '14. Vlastivědný sborník Mladoboleslavska 7*, 2014, s. 103–121.

datace památkové ochrany Radouče a údaj o vojenské pozorovatelně

III. část

Zuzana URVÁLKOVÁ, České listy Siegfrieda Kapperera, in: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity V. Řada literárněvědná bohemistická 50*, 2001, č. V4, s. 51–54, dostupné též online: <https://digilib.phil.muni.cz/sites/default/files/pdf/104885.pdf>

údaje o Havlíčkově recenzi Kapperovy básnické sbírky

IV. část

Ladislav FUTTERA, *120 Palackého 211. Budova Gymnázia Dr. Josefa Pekaře 1903–2023*, Mladá Boleslav 2023.

informace o zamýšleném Masarykovu pomníku na Výstavišti

V. část

Michal PLAVEC, Mladá Boleslav 9. května 1945. Bombardování podle dokumentů Rudé armády, in: *Boleslavica '13. Vlastivědný sborník Mladoboleslavska 6*, 2013, s. 105–121.

klíčová analýza náletu z 9. května 1945

Jiří FILIP, Veřejný Květen 1945 v Mladé Boleslavi, in: *Boleslavica '12. Vlastivědný sborník Mladoboleslavská* 5, 2012, s. 93–103.

přehled událostí na sklonku druhé světové války v Mladé Boleslavi a způsobu vzpomínání na ně, součástí studie je i fotografie pamětní desky s dosud nezakrytým nápisem

Jiří FILIP, *Květnové dny v Mladé Boleslavi*, Mladá Boleslav 2010.

přehled následků náletu na Mladou Boleslav, mj. ulici Kateřiny Militké

VI. část

Jiří FILIP – Jan JUŘENA – Tomáš PILVOUSEK, Pomník padlým legionářům. Historie a současnost symbolu svobody v Mladé Boleslavi. Mladá Boleslav 2015.

zevrubné zpracování dějin pomníku na Komenského náměstí

Databáze Spolku pro vojenská pamětní místa, dostupné online: <https://www.vets.cz/>

databáze vojenských hrobů a vojenských pamětních míst, mj. obsahuje přehled všech pomníků na první světovou válku na území Mladé Boleslavi

VII. část

Ladislav FUTTERA, Nesmělé kamenění. Druhý život Josefa Pekaře na mladoboleslavském gymnáziu, in: *Boleslavica '18. Vlastivědný sborník Mladoboleslavská* 11, 2018, s. 61–89.

dějiny vzpomínek na Josefa Pekaře na mladoboleslavském gymnáziu včetně podrobné historie jeho pomníku (s jednou chybou: Dufkovo dílo je mylně označeno jako kopie busty od Drahoňovského, tento omyl je napraven v knize ke 333. výročí gymnázia a autor se za ně zpětně omlouvá)

Facebook Ústavu pro české dějiny FF UK, záznam z 23. října 2018, dostupné online: https://www.facebook.com/permalink.php/?story_fbid=2773787099313645&id=389067674452278

Přiznám se, že jsem nenašel lepší záznam o návratu Pekařovy busty do Pantheonu Národního muzea...

Bud' na místě, anebo analýzou dostupných fotografií bylo možné určit dataci pomníku Karla Havlíčka na Štěpánce a veškeré údaje o desce připomínající parkovou úpravu Výstaviště (ta je tak dokonale nenápadná v květinovém záhonu, že ji neregistrují ani mapy.cz, které v jiných případech bylo možné také použít jako nástroj při pátrání po tajuplných místech paměti na veřejných prostranstvích.